

KUDUZ İHBARI MECBURİ BİR HASTALIKTIR

SAMSUN İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

<http://samsun.tarimorman.gov.tr>

E-Posta : samsun@tarimorman.gov.tr

Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad. No:5 55060 İlkadım/SAMSUN

Telefon : 0362 2313700 (3 Hat) Faks : 0362 2332163

KUDUZ

Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği
Şube Müdürlüğü

No: V/8
2018

SAMSUN
İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

KUDUZ

Kuduz tüm sıcakkanlı hayvanların beyinlerinde yerleşen ve orada sinirler yoluyla tükürük bezlerine gelen ısırma esnasında salyadan yaraya bulaşan çok tehlikeli bir hastalıktır.

İnsanlar dan başka sıcak kanlı tüm hayvanlar köpek kedi koyun keçi sığır at gibi evcil hayvanlar ve kurt çakal tilki fare sincap gelincik gibi yabancı hayvanlar yakalanır. Soğukkanlı yani yılan kurbağa kertenkele gibi hayvanlar hastalığa yakalanmazlar ancak hastalık virüsünü taşıyabilirler. Yarasalar hastalık etkenlerini taşımalarına rağmen kendileri hastalanmaz, ısırıkları hayvana hastalığı bulaştırırlar.

Hastalık kuduz virüsü tarafından meydana getirilir. Virüsün vücuda girmesi için kuduz bir hayvanın ısırması tırmalaması veya salyanın yaraya bulaşması gerekir. Virüs vücuda girdiği yerde bulunan sinirler yoluyla beyine gider yerleşir ve orada çoğalır. Beyinde çoğalan virüs sinirler yoluyla tükürük bezlerine gelir ve salyaya geçer. Böylece salyada bol miktarda virüs bulunur. Bu hayvan diğer bir hayvanı veya insanı ısırıldığı zaman hastalığı bulaştırmış olur. Isırılan yer beyine ne kadar yakın ise hastalık o kadar çabuk ortaya çıkar. Bu nedenle baş ve boyun bölgesindeki ısırıklar kol ve bacakta kilerden daha tehlikelidir.

Isırılmanın olduğu gün ile hastalığın ortaya çıktığı gün arasındaki süreye kuluçka devri denir. Kuluçka devrinin süresi ısırılma yerinin beyine olan uzaklığına yaranın durumuna ve yaranın türüne yaranın tedavi edilmiş şekline ve hayvanın türüne göre değişir. Kesin olmamakla beraber bu süre insanlar-

da 27-64 gün köpeklerde 20-60 gün kedilerde 14-30 gün sığırlarda 30-60 gün arasındadır. Hatta 2 yıl sonra bile ortaya çıkan kuduz olayları vardır.

Kuduz hastalığı 3 devre halinde seyreder. Fakat bazı hayvanlarda bu devreler tam olarak görülmeyebilir. 1.Sakin devre, 2.Saldırganlık devresi, 3.Felç devresi

Köpekler de hastalığın 3 devresi de görülür. Sakin devrede köpeklerin ani olarak huyu değişir .Özellikle saldırgan olan köpekler sakindir. Sahibini tanımaz ve evden uzaklaşır. Bu devre 2-3 gün sürer. Sonra saldırgan devre başlar. Bir yerde duramaz sağa sola saldırır. Ses ve ışık karşısında heyecanlanır, göz bebekleri genişler bakışları dikkatlidir. Odun taş ve ot gibi yabancı cisimleri yer. Hayali cisimler göreyerek havayı ısırır gibi yapar. Sesi kalınlaşır. Hayvan salyasını yutamadığı için ağızdan bol miktarda salya akar. Hızlı solunum ve cinsel istekte artma görülür. Bazen hayvan bu devrede ölür. Eğer ölmezse hayvan da felçler başlar. Hayvan sakın kalmak ister rahatsız edilmedikçe ısırmaz. Felç arka ayaklardan başlayarak yavaş yavaş ilerler ve tüm vücudu kaplar. Ağızdaki felç nedeniyle alt çene düşer ve ağız açık kalır. Dilin felcinden dolayı dil ağzın bir kenarından dışarı sarkar. Felçler nedeniyle hayvan yemek yiyemez su içemez dolayısıyla suya ve yemeğe karşı bir hırs duyar. Bu durum halk arasında Sudan Korkması şeklinde yorumlanır. Beslenemeyen hayvan 1-2 gün içinde ölür.

Kedilerde aynen köpeklerde olduğu gibi belirtiler görülür. Üzerlerine gidildiğinde hemen saldırma vaziyeti alır ve insanın yüzüne doğru sıçrar ve derin yaralar açarlar. Bu yaraların beyine yakın olması nedeniyle tehlikelidir.

Sığırlar da hastalık durgunluk halsizlik iştahsızlık ve süt veriminde ani düşme ile kendini belli eder. Hayvanlarda yüksek vücut ısısı ile kabızlık ve sancı vardır. Yemi ağzına alır fakat yutamaz ağzın kenarında yere düşer. Su içemezler. Gözleri büyümüş sabit bir noktaya bakar devamlı böğürür. Başını ahır duvarlarına vurur. Felç başladıktan 3-6 gün sonra ölür.

Koyun ve keçilerde saldırganlık görülmez. Huzursuzdurlar. Gözleri kızarır göz bebeklerinden biri büyür diğeri küçülür. Birbirlerine tos vururlar. Koyunlarda felç başladıktan 3-5 gün keçiler 8-10 gün sonra ölürler.

Kuduz çok tehlikeli bir hastalık olmasına karşın korunması da o denli kolaydır. Korunmada en önemli unsur evlerde ki kedi ve köpeklerin koruyucu olarak aşılmasıdır. Köpekler 3 aylıktan kediler 6 aylıktan itibaren aşılması gerekir. Aşılar 1 yıl süre ile hayvanları hastalığa karşı korur. Kuduz veya kuduzdan şüpheli bir hayvan tarafından ısırılan insan veya hayvanın ilk önce yarası bol sabunlu su ile yıkanmalı ve derhal tentürdiyot sürülmelidir. Daha sonra ısırılan hayvan veya insana kuduz aşısı yapılmalıdır. Isırılan hayvan Veteriner Hekim kontrolünden sonra 10 gün süre ile kontrol altında tutulmalıdır. Gözetim süresi olan 10 gün içinde ölen hayvanın başı kuduz yönünden incelenmesi için laboratuara gönderilmelidir. Gözetim süresi içinde ısırılan hayvana kuduz aşısı yapılamaz ancak 10 günlük gözetim süresi sonunda kuduz olmadığı anlaşılan hayvana aşı yapılabilir.